

MAGYARSÁG

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egész évre 12 kor. Vidékre: Egész évre 14 kor.
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

csiktoplóczai LÁZÁR ELEMÉR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Vármház-körut 8. szám.

Levél az iparpolitikushoz.

Budapest, szeptember 15.

Rákosi Jenő lapjában valaki felállította az iparpolitika tizparancsolatját. Nem kértem sem azt, hogy ki írta, sem azt, hogy miért írta és általában ezen a téren, amelyet az ipar fogalma népesít be, — most érdemlegesen nem vitatkozom. De mert Magyarország legjövendelműbb lapja, a magyar élet-halál kérdés felett, ahol kizárólag a számok érvelnek, elsikklik és mintegy morpint csepegtet a három termelő osztály bőre alá, most, amidőn a cselekvő élet-ösztön ébredőben — a «Magyarság» programjához hiven, amelylyel minden olyan tudatos vagy öntudatlan törekvésnek, amely a magyar faj jövőjét veszélyezteti, utjába akar állani, — röviden felszólalok. És Rákosi ur iránti tiszteletből, ahelyett, hogy három sorban bírálnék, terjedelmesebben szólok hozzá két parancsolathoz, mint amelyek kereszteznek gondolataimat. A többi parancsolatot részben nem értem, részben negligálok ez alkalommal.

Bátor vagyok tehát én is előrebocsátani, hogy aki nálunk behatóbban akar foglalkozni a nemzeti iparügy kérdésével, annak, — okulva a csütörtököt mondott ipari fejlesztésen, amely tönkretette azt is, ami

egészséges haladásban volt — a legnagyobb optikai lencsét kell előbb megszerzeni, hogy azzal beláthassa a nagy mezőt, amit iparnak nevezünk.

Hanem ez az optikai lencse, mint általában a finom lencsék, sokféle anyagból készül és hosszadalmas kísérletezés; nagy egyéni károsodás; rémséges csalódások eredménye. Egyszóval az ipari tudomány tulajdonsága, amelyet nem kodifikált törvények szabályoznak, hanem ahol a diplomát az egyén állítja ki önmaga számára, — a gyakorlatban számokkal igazolja magát. A számok pedig vitatkozást nem tűrnek.

Ennek a különös tudománynak aztán különleges előzményei vannak. Amilyen például az, hogy meg kell találni a forrás-fakasztó erőket és ezeket csak önbírálat után, önmagunkban lelhetjük fel. Ezek az erők azonban nem minden halandóban vannak meg, mert ezeket úgy nevezzük, hogy: sziv, amely rajong fajáért; akarat, amely nem ismer lehetlent.

Ezekkel az erőkkel felfekasztható a fluidum, amely bizonyos természeti törvények hatalma alatt szerte törekszik és ha az erők képesek ezeket egygyé folytatni: lesz belőlük az optikai lencse, amelyen át belátható az a bizonyos mező.

Ennek a tisztán egyéni műszernek al-

katrészei a következők: egy sulyrész földrajz, egy sr. földisme, egy sr. földtan, egy sr. elemző statisztika, egy sr. pénzügytan, egy sr. jog, egy sr. kereskedelem, két sr. mezőgazdaságtan, két sr. műszaki tudás, végre három sr. olyan alkatelemek, amelyek az átlátszóságra nagy befolyással vannak. Ilyenek például a 2430 iparcikk belső egyéni életének ismerete.

Látjuk tehát, hogy ennek fele sem tréfa. És ha valaki hozzá szól ilyen dologhoz, hát legyen készen arra, hogy számokkal cáfolnak reá, amely apró jegyeknek az a tulajdonságuk, hogy nem tűrnek semmi okoskodást és mindjárt végbizonyítványt állítanak ki afelől, aki kételkedik hatalmukban.

Emez előzmények után bátor vagyok a tizparancsolat két eminens tételéhez hozzá szólni:

Hogy «az iparfejlődés az egyes ember munkásságának eredménye, nem pedig a társaságoké.» Hát ez egész világos volna, ha nem volna hamis. Hamis bizony, mert — valamint kétségtelen az, hogy az emberi elme-alkotás csakis ott homogen, ahol mint teljes alanyilagosság jelenik meg, — a kétféjű dráma bizony mindig kétféjű — úgy kétségtelen az is, hogy a szellemi termelés, amely a fizikai erők végrehajtó munkáját igényli: a tervszerűen társított

Magán gyűjtemények a műcsarnokban.

[A legújabb műkiállítás.]

Írta: Szana Tamás.

A műcsarnokban közel nyolcszáz érdekes műtárgyat, régibb és újabbkori festményeket gyűjtött össze az orvos-szövetség jótékony célú kiállítása. Az utolsó századnegyedben most másodszer történik az, hogy a főváros amatőrjei a birtokukban levő művészeti kincseket a nagy közönségnek is bemutatják, mintegy dokumentálni kívánva, hogy a gyűjtés nemes szenvedélye nálunk sem ismeretlen s ez a fiatal főváros nem oly szegény a művészies remekekben, mint azt sokan gondolják. Mert csakugyan nem mondhatjuk szegénynek, ha a műcsarnok terméin végig haladtunk s az ott kiállított műveket közelebről is szemügyre vettük. Sőt egyik-másik terem valóban meg is lep a gazdagságával, érdekességével és változatosságával.

Nem mondom, hogy a kiállítás minden tárgya színerany s egyik-másik festmény előtt kétkedőleg nem csóválja fejét a sokat látott műériő. Azok között a régi festmények között, amelyeket hangzatos, nagy nevekkel ékesített föl a tulajdonosa, akad bizonyára nem egy, amelyiknek előkelő származását majd nem igazolja megbízható keresztelő levél.

Hasonló feszélgés nemcsak az ilyen különös alkalmakra egybe állt írott gyűjteményekben, de a tekintélyes névvel bíró nyilvánon galleriákban is előfordul. A művészet nagy arisztokráciájának nevét bizony-bizony nem egyszer bitorolja szerényebb származású festmény. Ismerem magam is ilyet eleget; a közgyűjteményekben tiltakozom ellenük; a magángyűjtő illuzióit szétrombolni

hálátlan munkának találom. Ha tulajdonosa boldognak érzi magát birtokában, ám teljék a kedve benne. Nem háborgatom. Némán haladok el a mostani kiállítás előttem gyanus képei előtt is, mert vevő nem vagyok s tudtommal a kiállítóknak sem azért küldték ide tárgyaikat, hogy azokon tulajdonjanak.

Van ebben a kiállításban elég olyan műalkotás, amelyik előtt kételyek nélkül megállhatok és szívem teljes elragadtatásával gyönyörködhetek. A jó öreg *Kupeckij* nem vezet tévútra s modern magyar mestereink is nagyon érdemesek arra, hogy alkotásaikban elmerüljünk. *Munkácsy* néhány vázlatában a művészeti alkotás műhelyébe enged bepillantunk; *Benczurt*, a nagy koloristát nemesak kiváló arcképein, de több önálló kompozícióján is megbámulhatjuk, míg *Lotz* Károly, nagyjaink legérdekesebb íreskőfestője, olyan művekkel is szerepel, melyek őt pályája kezdetén mint magyar genre-festőt mutatják. Alljanak meg önök ezek előtt az érdekes tanulmányok előtt és bámulják a mester sokoldalúságát. Aztán vessenek egy pillantást Székely és társai alkotásaira is; bizony-bizony megérdemelik.

De menjenek el mindenekelőtt abba a terembe, mely a korán elhalt *Mészöly* Gézának műveivel ékeskedik. Ha igazi magyar tájfestőt akarnak látni: im megláthatják. A magyar haza ege molyog felénk minden vászondarabról; magyar ezeken a műveken a növényzet, az állatvilág, s magyarok az alakok is, kiket vagy a Balaton halásznépségéből, vagy a cigányok vándor hadából válogat össze a finom érzékű művész. Istenem, mi lehetett volna ebből az erős tehetségéből, ha véletlenül egy, a művészetekre kedvezőbb korszakban születik s a legtöbb művét nem a megrendelők szája ize szerint kell megalkotnia. Mert tény az, hogy a *Mészöly*

Géza némely művén nagyon is szembezőkö pepecselés, a részletek tulságos kezelése, nem a művész egyéni izlésének megnyilatkozása, hanem a fogyatékos izlésű megrendelő szeszélyének a kifolyása. Ez a mester tudott szabad és merész is lenni, ha magának dolgozott s festő-állványa mellett nem lábatlankodott a gvidisant műbarát. Egyik-másik műve ebben a kiállításban is teljes erejében és eredetiségében mutatja be őt. Megtörténhetik, hogy ezeket becsülték legkevesebbre azok, kik egykor esetjét foglalkoztatták!

A legújabb festő-nemzedék szintén érdekes művekkel van képviselve a kiállításban; ezeket a műveket azonban bátran mellőzhetjük, mert a közelebbi évek kiállításaiából nagyrészt ismeretesek. Így vagyunk a modern külföldi festményekkel is, melyek közt csak elvéve akad egy-két ismeretlen, mint például az a bájos *Favretto*-fej, amelyet *Glück* Frigyes állított ki.

A kiállítás katalógusát, mely bizonyára vaskos kötet lesz, most nyomják. Érdekes katalógus lesz, már csak azért is, mert megismertet bennünket a magyar főváros gyűjtőivel vagy legalább a gyűjtők egy jelentékeny részével. Mert hogy nem minden igazi magyar kép-gyűjtő szerepel ebben a tárlatban, arról egy rövid séta után is meggyőződünk. Igen sok értékes modern festmény van még Budapesten, melyeknek tulajdonosait a dilettáns rendezők nem ismerték, vagy amelyeket a tulajdonosok nem akartak a nyilvános kiállítás esélyeinek kitenni. Ennek a kiállításnak a sikere talán ok lesz arra is, hogy a még ismeretlen dolgok alkalomadtán szintén napfényre kerüljenek. Így aztán lassankint megismerjük ezt a magyar fővárost, mely artiztikussá kezd fejlődni, mely szereti és meg is tudja becsülni a művészet jobb alkotásait.

erővel magasabb kamatot hajt, ugyanazon befektetés mellett. Sőt a legnagyobb egyéni munkásság száz eset közül majdnem százszor paragon marad; elkallódik, ha a társulásban fekvő erő, valamely alakban nem jön segélyére. A felhozott Krupp és Siemens példája, — eltekintve, hogy a fizikai emelkedést valamely alakú társulás nélkül egyáltalán nem ismerem — kivétel a törvény alól s a száz esethez viszonyított, majdnem kifejezhetlen töredékszámot képviselik.

Például: földünk — amelyen mi emberek, mint parányok hozzá tapadva, vilámozgató álmokban képzelünk, mi alatt a csillagos ég első zónájából nyüzsgő rajunk már elmosódott: — naprendszerünk tömegsúlyának csak egy meghatározhatlan tömece, tehát a világtörvény eme egységének tartozéka, de nem az egység maga. A világegyetem társított egységei tartják fenn a világtörvényt és itt szolgáljanak matematikai érvül az első parancsolattal szemben.

A második tétel, amihez hozzá szölok az, hogy «hazai ipart csak hazár tőkével lehet csinálni.» — Hát kérem igen hálásak leszünk mi mindannyian, akik magyar vérünk szeretetével aggódnak a jövő felett, ha egy 11-edik parancsolat tudomásunkra hozná, hogy hol lappang az a hazai tőke? Sok évi kutatás után részemről nem voltam képes eddig erre a hazai tőkére reá akadni és azért más zóna alatt kerestem és találtam meg. Igenis: magyar ipart teremteni és ezzel, csakis ezzel a magyar középirtokot talpra állítani, egyes egyedül az idegen tőkének lehetséges. Ezt már harmadszor ismétlem így általánosságban. Részleteire akkor kerül a sor, amidőn együtt lesznek azok, akik meg fogják érteni az eszmét és a tőke megszerzésének módját; a nemzeti munkát majd a kezeikbe veszik.

Tehát türelem addig. Vagy aztán elő azzal a jobb tanácsal. Hanem akkor ne tarlózás legyen ám, de aratás, aminek csalhatatlan, számszerű értéke van.

Budapest, szeptember 15.

A tengerszemet elvesztettük. A tengerszemről legutóbb írt cikkünkben kifejezést adtunk annak a nézetünknek, hogy *anomália volt e per keletkezése s megjósoltuk, hogy anomália lesz a per elintézési módja s maga az ítélet is.* Jóslatunk — szomorúan konstatáljuk, — valóra vált, mert a tengerszemet a választott bíróság a lengyeleknek ítélte oda. A szombaton meghozott ítélet szerint mind a négy vitás parcella, egy kis, körülbelül 30 holdnyi erdőréz kivételével, Galiciának jutott.

A kiegyezés. A kormány felhivatalos lapja a M. N. a kiegyezésről szólva azt mondja, hogy az egyes adóra vonatkozó megállapodásokat most szövegezik a referensek, azonban ezen kérdésben oly lényeges differenciák állnak még fenn, melyek kiegyenlítése sok fáradságába fog kerülni a két kormánynak. Az autonóm vámtarifa tervezetében való külön véleményeket a legutóbbi budapesti tanácskozássok alkalmával jelentékenyen redukáltak, de az eltérések egy részét még csak a közel jövőben vélük kiegyenlíthetni. Nyilvánvaló tehát, hogy a két kor-

mány legközelebbi tanácskozása nagyjelentőségű lesz.

Tehát a kiegyezés még mindig vajdik. Széll Kálmán híres ujévi beszédében azt mondta, hogy *ütött a tizenkettedik óra*, most már a tizenkettedik óra utolsó negyede is mulófélben van, anélkül, hogy a parlamentek a kiegyezés fontos kérdéséhez hozzá szólhattak volna, pedig ez a mulasztás és huzavona súlyos akadály, mert a külföldi államokkal nem tudjuk a nemzetközi szerződéseket megújítani, melyek a Széll-féle formula értelmében 1903-ban felmondandók volnának.

De más komplikáció is merül fel. Ha végre oda is jut a kiegyezés, hogy azt a magyar országgyűlés tárgyalás alá veheti, kérdés, hogy az osztrák zavaros parlamenti viszonyok, de különösen a csehek és az iztriai olasz képviselők bejelentett obstrukciója miatt letárgyalhatja-e azt az osztrák reichsrath a kellő időre?

Az ellenzék, mint értesülünk, azon indítványt fogja az őszi ülésnek első nyilvános ülésén benyújtani, hogy a kormány szerezzen garanciát arra, hogy az osztrák parlament a vámtarifa tárgyalásával bennünket *vagy megelőzzön, vagy pedig egyszerre foljanak a tárgyalások itt is, ott is.*

Az új ülésnek megnyitása. Az országgyűlés második ülésének megnyitása október 8-án fog megtörténni és pedig már az új országgyűlésben, melynek ünnepélyes felavatása 1896-ban már megtörtént ugyan, de azért a megnyitásnak most is lesz némi ünnepélyes színezete, mely az elnök, a kormányelnök és a pártok vezetőinek felszólalásában fog nyilvánulni. Valószínű, hogy a kiegyezési javaslat október 20-ika előtt nem kerül a törvényhozás elé és hogy a költségvetés tárgyalásával ebben az évben csak a pénzügyi bizottságnak lesz dolga. Novemberben a kormány kétségkívül négyhónapi indemnitást fog kérni.

A költségvetés és az adóreform. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőházhoz október 12-15. napjainak egyikén beterjeszti az 1903. évi költségvetést s elmondja expozéját, amelynek egyik jelentős része az *adóreform* eddigi munkálatairól való beszámolás lesz.

Az olasz borvámklauzula ellen. Szatmár-Németi szab. kir. város legutóbbi közgyűlésén nagy érdeklődést kellett dr. Keresztiszeghy bizottsági tagnak az olasz borvámklauzula törlése tárgyában beadott indítványa. A közgyűlés teljes tudatában annak, hogy az olasz bor beözönlése mennyire árt a magyar bortermelésnek, magáévá tette az indítványt s ennek szellemében feliratot küld a kormányelnökhöz és a földmivelési miniszterhez, valamint megküldik azt pártolás végett az összes törvényhatóságokhoz.

KÜLFÖLD.

A franciák a revanche ellen. A francia kormány felhivatalos lapja az új berlini francia nagykövetről azt írja, hogy különös megbízatása az, hogy a német kormánynál *támogassa a cár leszerelési indítványát.* Az egész politikai világot meglepte e hír, mely arról tesz tanuságot, hogy a francia kormány egyes tagjai nem hívei a revanche eszméjének s inkább a békének, mint a megtorlásnak barátai. André hadügyminiszter és Pelletán hadi tengerészeti miniszter legutóbbi harcias beszédét a francia közvélemény, mely még nem régiben is rajongott a revanche-ért teljesen elítéli és nem ért vele egyet. A «Temps» Pelletán haditengerészeti miniszternek a accióban mondott beszédéről azt írja: Egy nagy országnak természetesen joga van arra, hogy védelmét előkészítse s hadi felszerelését fáradszónul tökéletesítse. Ezek az okos intézkedések nagyon jól összeegyeztethetők a békés érzülettel és még inkább mérsékelt és udvarias hangzal. A haditengerészeti miniszter bizo-

nyára nem akarja országát nemzetközi kalandokba belevinni vagy megsérteni olyan hatalmasságokat, amelyekkel Franciaország békében és barátságban él. Ez különben teljesen ellenkeznék Franciaország közvéleményének akaratával. A Temps sajnálja, hogy a haditengerészeti miniszter, ha nem is szándékosan, de formázerint beszédének egyik helyén kihívó hangon beszélt éppen arról a nemzetről, amely az utóbbi időben azon fáradozott, hogy Franciaországgal való viszonyának határozottan barátságos jellegét adjon. A hadügyminiszter sem volt szerencsésebb egyik legutóbbi beszédében, amikor szükségtelenül egy másik hatalmasságról nyugtalanító hangon beszélt.

Merénylet a német császár ellen. A német császár poseni látogatása alkalmával a lengyelek állítólag *dinamitmerényletet akartak elkövetni a császár ellen*, kit lengyelelles politikájáért nagyon gyűlölnék. A tervezett merényletről a *Berliner Zeitung*-nak, Posenből az a távirati hír érkezett, hogy a tribün szíjjelbontásánál, melyen a poseni városi tanács a császárt és a császárnőt szeptember másodikán üdvözölte, az ácsok tegnap a földben, a tribün alatt egy nagy ürt fedeztek fel, amely meg volt töltve dinamittal és ólomgolyókkal. A löpor mellett gyújtó-zsinór is feküdt s minden ugy volt elkészítve, hogy adott jele *a robbanás megtörténjék.* A rendőrség rögtön elzárta a telepet és szigorú vizsgálatot rendelt el e titokzatos ügyben, de a vizsgálat eredményéről még semmi hír sem érkezett.

Orosz diák öröme. Az új orosz közoktatási miniszter, Saenger, mint Pétervárról távirják, rendeletet bocsátott ki, amely szerint az orosz tiskolák kebelében külön feyzelmi bíróságokat szerveznek, melyeknek tagjai a tanárok közül választják. E bíróságnak hivatása lesz az egyetemek falai közt itélkezni a hallgatók előforduló kihágásai s megtorlást igénylő cselekedetei fölött. Hogy ezen házi bíróságok pártatlansága s függetlensége teljes mértékben biztosítottak, tagjai közül *ki vannak zava az egyetemek rektorai és dekanjai.* Ezen rendelet kibocsátásával az orosz diákok leghőbb óhaját teljesedésbe ment. Eddig az volt fő sérelmük, hogy a III. Sándor-féle rendszabályok szerint a *diákok megbüntetésének joga a rendőrségre volt ruházva.* Az orosz főváros összes lapjai melegen üdvözik ez új rendeletet és remélik, hogy Oroszország egyetemi életét ez a rendes kerékvágásba fogja terelni.

VIDEK.

Zólyom vármegye közigazgatási ülése. Zólyomvármegye közigazgatási bizottsága tegnapelőtt tartott rendes havi ülésén elhatározta, hogy feliratot intéz a pénzügyminiszterhez a végből, hogy a Besztercebánya tőzsomszedságában lévő jakabfalvi felhagyott kincstári sodrongyár eladása vagy üzembe helyezése iránt intézkedjék. A vidéken ugyanis sok a munkátlan ember és a kivándorlás egyre nagyobb arányokat kezd ölteni, holott az említett gyártelep nagyszabású vízműveivel bármilyen gyáripari célra könnyen felhasználható és sok munkásaládnak nyújthatna állandó keresetet. Minthogy pedig magánosok már régebben tettek ajánlatot a kincstárnak a telep megvételére, a közigazgatási bizottság a munkásnép érdekében kéri a minisztert, hogy vagy újra helyeztesse üzembe a gyárat, vagy adja el és nyújtson másnak módot az üzembehozatalra vagy valamely életképes gyáripari vállalat céljaira való átalakításra.

Besztercebánya pótadója. Besztercebánya szab. kir. város képviselőtestülete tegnap tartotta rendes őszi közgyűlését Csesznák Gyula polgármester elnöklése alatt. A közgyűlésen a város 1903. évi költségvetését 430,873 korona szükséglettel és 373,050 korona fedezettel állapították meg. A mutakozó hiány fedezésére 52 százalékos városi pótadót szavaztak meg. A város sok éven át pótadó nélkül fedezte szükségleteit, de az utolsó 10 év alatt létesítette a vízvezetékét, csatornázást, közkórházat, számtalan építkezést vitt végbe és egészen új teret nyitott a város fejlődésének, azonkívül a város összes utcáit

BUTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra hivatkozók tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körut 8.

(Andrássy-ut közelében.)

Nagy képes árjegyzék ingyen.

és tereit rendezte. Ez az oka, hogy pár év óta szükségletei fedezésére pótdót kell igénybe vennie, amely azonban évről-évre csökken.

A szászrégeni jelöltek. A Kemény Akos báró ki nevezésével megürült szászrégeni mandátumra napoként szaporodnak a jelöltek. Minden érdekcsoportnak megvan a maga embere, kinek érdekében már megkezdődött a munka. Eddig négy név van forgalomban, — ezek: Teleky Domokos gróf a déési kerület volt képviselője, Herceg Ferenc író, Urmány Nándor főispáni titkár és Wickenbrag Márk kereskedelemügyi államtitkár.

FŐVÁROS.

— A zugligeti villamos vasutvonal meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter, a zugligeti villamos vasutvonal meghosszabbítására vonatkozó közigazgatási bejárást szeptember hónap 29-ikére rendelte el. A bizottság elnökéül a miniszter Menzser Lajos miniszteri tanácsost küldötte ki s öt főlhatalmazta arra, hogy ha a bejárás alkalmával egyértelmű megállapodások történnek, a vasut építésére az engedélyt élő szóval azonnal megadhassa. Ezzel a régóta huzódó ügy megoldást nyert s a vasutvonal meghosszabbításával a nagyközönség óhajta teljesült.

TÁVIRATOK.

Pétevári zavargás.

Pétevár, szept. 14. Czenstochau város piacán egy paraszt asszony összeveszett egy boltossal. Néhány zsidó ebből kifolyólag megrohanta a paraszt asszonyt és az egyik tőbe ütötte. Csakhamar híre ment, hogy a zsidók megölték egy keresztény asszonyt. Egy munkáscsoport erre megtámadta a boltokat, kihajította a kereskedők áruát az utcára és bevverte a boltok ablakait. A rend helyreállítására katonaságot küldtek ki, amely háromszor felszólította a tömeget szétszórásra. Minthogy a felszólítás eredménytelen volt és a tömeg kövekkel dobálta a katonaságot, ez tüzet adott és két embert halálosan, ötöt pedig súlyosan megsebesített.

Az amerikai lázadás.

New-York, szept. 14. Willemstadból jelenti egy távirat, hogy a fölkelők bevették Rio Chicót és most La Guayra ellen vonulnak. 12-ére virradó éjjel meglepték Los Tequest és a kormány csapatából 60 embert megöltek és 109-et megsebesítettek. A carracasi kormány rendeletet bocsátott ki, amelyben amnesztiát ígér mindazoknak a fölkelőknek, akik két héten belül megadják magukat. A rendelet azt mondja továbbá, hogy Matos-t, aki az idegenek szövetségese és Venezuela kormányát idegeneknek ígérte oda, jó hazafinak nem szabad többé követnie.

A Kossuth ünnep.

Budapest, szeptember 15.

A Kossuth ünnepet rendező bizottság a négy napra terjedő ünnep sorrendjét a következőleg állapította meg: Szeptember 18-án este a színházakban díszelőadás. Szeptember 19-én: reggel öt órakor Budapest utcáin zenés ébresztő. Fél tíz órakor istentisztelet a Deák-téri ág. ev. templomban. Kossuth sirjának megkoszorúzása és a Kossuth-mauzóleum alapkövetétele a székesfőváros hatósága által, az országgyűlés mindkét házában és az ország törvényhatóságainak és a fővárosi egyesületek küldötteinek jelenlétében. Az ünnepi beszédeket tartják: a mauzóleumnál a székesfőváros polgármestere, a sirnál: a fővárosi polgárság, az 1848/49-iki honvédek, a nórádmegyeyi ág. ev. esperesség, a főiskolai ifjuság, az országos függetlenségi és 48-as párt, az országos demokrata párt, a másik országos függetlenségi 48-as párt. Közben a Budapest és vidéke kerületi dalos szövetség dalárdáinak éneke; Rákosi Viktor Fohászát és Papp Zoltán Kossuth-ódáját maguk a szerzők olvassák föl.

Gyülekezés déli 12 órakor a Kálvin-tér, a Muzeum- és Egyetem-tér környékén. A menet zászlók alatt

délután egy órakor indul s a Muzeum-köruton, Kerepesi uton, s a köztemető-uton halad a kerepesi temetőbe s a II-ik kapun bemelve s megállás nélkül elvonulva a Kossuth-sír és mauzóleum alapköve előtt a temető III-ik kapuján kijön és a Teleki-téren oszlik fel. Este 8 órakor a Muzeum-köruton Ruttkayné Kossuth Lujzát és Kossuth Lajos fiait üdvözlő dallad és zenével a polgárság.

Szeptember 20-án, déli 12 órakor az országos Kossuth-Társaság első ünnepi gyűlése. Esti nyolc órakor Kossuth-lakomák.

Szeptember 21-én, délután 3 órakor a külső kerepesi-uti Tattersallban országos népgyűlés.

Sátoraljaujhely város szombat nagyszabású Kossuth ünnepet rendezett. Körmenetben vonultak fel azon házhoz, melyben egykor Kossuth lakott s leleplezték az ott elhelyezett emléktáblát, melyen a következő sorok állnak:

«Ebben a házban lakott Kossuth Lajos 1836-ban. Születésének századik évfordulója alkalmából megjelent Sátoraljaujhely város közönsége 1902. szeptember 14.»

Botrányos feltűnést kelt az Agramer Zeitung, mely felhívja a gróf Apponyi képviselőházi elnök által az ünnepélyre meghívott horvát képviselőket, hogy az ünnepélyen ne jelenjenek meg s ne legyenek magyarrabbak a magyaroknál.

A magyar nők koszorúja, melyet szeptember 19-én Kossuth sirjára helyeznek, valóságos látványosság számba fog menni. 100 magyar leány dolgozik ezen az óriási koszorun, amelynek átmérője 7 méter lesz, tehát a legnagyobb koszorú, melyet eddig készítettek. A koszorút 1000 vörös, ugyanannyi teher és halványzöld selyemből való rózsza fogja alkotni s 7 méter hosszú nemzetiszínű szalag lesz rajta e felirással:

A magyar nők Kossuth Lajos emlékének.

Sasvár ünnepe.

Budapest, szeptember 15.

A csapatoknak vasárnap pihenőjük volt, mit derekasan kiérdemelték kitaró és fáradtságos gyakorlataik után. Ő Felsége ismételen, de különösen a tegnapielőtti gyakorlatokról hazatérve, nagy dicsérettel nyilatkozott a csapatok kifogástalan állapotáról, ugyszintén jó kiképzésükről és a harcban való magatartásukról. Vasárnap reggel nyolc órakor csendes misét hallgatott a király, melyen részt vettek: Rajner főherceg, báró Beck vezérkari főnök, Paar és Bolfras főhadsegédek, Krieghammer közös hadügyminiszter, Welsersheimb osztrák honvédelmi miniszter, a tábornoki kar, Ziegler Károly csendőralezredes, Molek László csendőrszázados, továbbá Sélley miniszteri tanácsos, Kramolin főispán, Markhot alispán, Szále főszolgabíró és mások.

A mise után pár perccel Marguti Albert vezérkari százados a király parancsára megjelent Skarda prépostnál és a király nevében remek gyémántos gyűrűt adott neki át.

Tegnap reggel osztották ki a kitüntéseket. A német trónörökös környezetéből Pritzelwitz ezredesnek a király sajátkezű aláírásával ellátott fényképét adta gyönyörű aranykeretben. Stülpnágel főhadnagy a vaskoronarend harmadik osztályát, Sommer regisztrátor a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. A német trónörökös szolgálatára beosztott tisztek közül Auersperg Károly gróf altábornagy a porosz vörös sasrend első osztályát, a trónörökös magyar ezredéhez tartozó Veigl Vilmos ezredes a porosz koronarend második osztályát kapta a csillaggal. A trónörökös kéttagú szolgaszemélyzete a koronás ezüst érdemkeresztet kapta.

Vasárnap délután két órakor udvari ebéd volt, mely előtt Frigyes Vilmos német trónörökös megszólította Kramolin Viktor főispánt s kijelentette örömét, hogy Magyarországon igen jól érz magát.

Ebéd után Bülow őrnagy, német katonai attasé meglátogatta Kramolin főispánt és átadta neki a német trónörökös ajándékát: a trónörökösnek koronáival díszített aranykeretbe foglalt és sajátkezű aláírásával ellátott arcképét. Az attasé e szavakkal adta át az ajándékot:

— Ő fensége különös meglepedése és kegye jeléül az itteni szép napok emlékére.

Bülow félóránál tovább időzött a főispánnál, mialatt többször kifejezést adott a németeknek Magyarország és a magyarok iránt érzett rokonszenvéről és elítélően nyilatkozott az alldeutsch törekvésekről.

A király és a német trónörökös kíséretükkel, továbbá Beck báró vezérkari főnökkel és a hadgyakorlatok fővezetőségével ma reggel 6 órakor kilovagoltak a hadgyakorlatok színhelyére és pedig első sorban Péterfalu irányában.

NAPIHIREK.

A magyarországi kath. tanítók kongresszusa.

Budapest, szeptember 15.

Az ország tanügyi köreinek nagy érdeklődése mellett tartották meg a kath. tanítók országos kongresszusukat. A Rómába tervezett zárandoklat azonban elmaradt s azt szeptember 16-áról október 21-ére halasztották. A kongresszus vasárnap előértekezletet tartott. Az előértekezletet Steinberger Ferenc nagyváradi apátkanonok elnökele alatt tartották meg, amelyen az elnökön kívül jelen voltak: Ember Károly társelnök, Cuzsvenits Vilmos, az eszt. érs. tanítóképző igazgatója, Dreisziger Ferenc, Bertalan Vince, Keményffy Kálmán tanácsstagok, továbbá Augusztin Imre, Urbányi József és Ivanics Lajos tanítók.

Először Ember Károly, mint a polg. tanító- és tanítóképző intézetek tantervének előadója előterjeszti az angol hölgyek budapesti polg. isk. tanítóképzőjénél a felsőbb egyházi hatóság által életbe léptetett tervezetet, amely beosztásával sok tekintetben bár megfelel az áll. ifyokú képzők tantervének, de lényegében magasan áll fölötte, mert a tervezet szigoruan hitvallásos és erkölcsi alapon áll és mint ilyen teljesen megfelel a kath. jellegnek.

A kongresszus.

A Szent-István-Társulat nagyterme ma egészen megtelt a tanításügy embereivel. A kongresszust délelőtt 10 órakor nyitotta meg Steinberger Ferenc apátkanonok, aki emelkedett szellemű beszédében emlékezett meg XIII. Leo negyedszázados jubileumáról. Majd Ujlaky Géza vallásos költeményét szavalta el Kelemen Antal és Pfeiffer József a «Szentatyához» című költeményét mutatta be. Bemutatásra került Rampolla bibornok leirata, amely válasz a kath. tanítók feliratára, amelyet a pápához intéztek. Tartalma ez: A szentatyá örömmel fogadta a ragaszkodás és hódolat érzelmeit, melyet a kath. tanítók budapesti diszgyűlése kifejezett s bő sikereket kívánva a kongresszusnak, apostoli áldását adja reá. Rampolla bibornok.

Ezután Dreisziger Ferenc kalocsai tanítóképző-intézeti tanár a gazdasági ismételő iskolák tanterv-javaslatát terjesztette elő.

Guzsvenits Vilmos és Ember Károly megjegyzése után a javaslatot egyhangulag elfogadták. Számbovorszky Rezső elnöki titkár jelentést tett a katolikus tanítók országos bizottságának múlt évi működéséről.

Behatóan megvitatták ama sérelmes szokást, hogy a képzők előjárói a vizsgálati engedély megadását egyenest a minisztertől teszik függővé, holott kálvinista intézetekben ezt egészen jogosan az iskolafelntartók gyakorolják. A miniszternek csupán tudomásulvétel végett van a dologhoz köze. A bizottság több tagja eme lényeges kérdésben odanyilatkozott, hogy abban ma sincs egyformaság. Vannak intézetek, melyekben a vizsgálati engedélyek megadásához a miniszter nem toly be.

A szabályzatot közlés végett felterjesztették a kultuszminiszterhez.

Nem csekélyebb jelentőségű dolog, hogy a római katolikus népiskolák és népiskolai tanítókra vonatkozó rendszabályoknak revidált tervezetét, valamint a katolikus népoktatásügy minden fokozatára már revidált tanterveket a hercegprímástól a tanügyi tanács visszakérven, újabb átdolgozás alá vette.

Megállapították a tanítóképzők tantervének általános elveit. (Holnap folytatják.)

BUTOR

jobb és olcsóbb, mint bárhol, úgy készpénzért, mint részletfizetésre

kapható **GONDA S.** butorraktárában

Képes butoralbum 50 filléres postabélvég beküldése mellett kapható. A ki ezen lapra hivatkozik, 50% árengedményben részesül.

BUDAPEST,

csakis VII. k., István-tér 7.

— (Időjárás.) Észak-Európát alacsony levegőnyomás borítja. A magas nyomás pedig nyugat és kelet Európa fölött tartózkodik, másodlagos depresszió Olaszországba húzódott. Európában az idő hűvös, nagyobb esők voltak Német- és Oroszországban, valamint az Adria partvidékén. — Hazánkban hűvös volt az idő és csupán a déli határmegyékben volt kevés eső. *Jóslás:* Enyhe idő várható nyugaton és délen, sok helyen esőkkel. *Hőmérsék:* 180 C fok.

— (Személyi hir.) *Seefrid Ottónó* bárónő folyó hó 10-én Rózsahegyről Galanthán keresztül, József főherceg látogatására Kis-Tapolcsányba utazott.

— (Az evang. egyetemes gyámintézet közgyűlése.) Az evang. egyetemes gyámintézet és a Luther-társaság szept. 14-én tartotta évi közgyűlését Kőszegen. Elnökök báró *Radvánszky* és *Zsilinszky* államtitkár voltak. Résztettek még *Baltik Frigyes*, *Gyurátz Ferenc*, *Zelenka Pál* és *Müller Frigyes* püspökök, valamint az evang. egyház számos tagja. Délután egy órákor közbejött.

— (Agyonverte az édesanyját.) Turóc-Szent-Mártonban a kassa-oderbergi vasut egy 23 éves munkása anyjával összeszóllalkozott s az összeszóllalkozás hevében anyját oly súlyos tetlegességgel illette, hogy a szegény asszony szenvedett sérüléseibe belehalt. A lelketlen fiut letartóztatták.

— (Halál a vonat kerekai alatt.) *Havnya Pál* priboci bírónak kislánya a mezőről igyekezett hazajel. Utközben záporos érte s a kis lány, hogy az eső ellen védekezzék, szoknyáját fejére kapta s így akart a pályatesten keresztül futni. A Ruitka felől jövő gyorsvonat azonban éppen akkor robogott el arra és a kis lánykát darabokra szakgatta.

— (Lelőközött katonatiszt.) Szantner Odón, a nagyszabeni 23. gyalogezred főhadnagya ezredsegédségi teendővel volt megbízva. Költekező életmódja nagy adósságokba sodorta és miután nem fizetett, fizetését letiltották. A főhadnagy azonban a bírósági letiltásokat, amelyek az ezredparancsnokság címére érkeztek, elszakasztotta és így a hitelezője követelésének érvényesítését megakadályozta. Később a hitelező részéről benyújtott panasz folytán az ezredparancsnokság címére érkezett felsőbb hatósági rendeletekkel is hasonló módon járt el. Ezért a kolozsvári VI. honvédkerületi bíróság megosztotta tisztirangjától s egy hónapi s két heti — súlyosításokkal egybekötött — börtönrre ítélte. Az elítélt főhadnagy főlebezett. A honvédpárancsnokság tegnapelőtt foglalkozott a főlebezéssel és az ítéletet helybenhagyta.

— (Betörések.) Ehm János Múzeum-körut 2. sz. vendéglőjét ma hajnalban tolvajkulcsal felnyitották. A tolvaj négy főkötőt, amelyekből Szűcs Lajos főpincér 500 koronáját ellopta. — Malachovszky Nándorné Prater-utca 4. számú lakásában is tolvajkulcsosok jártak, akik a szekrényt feltörték és abból 20 koronás bankjegyet, egy tárcát és egy vég vásznat elvittek. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

— (Mégölte apját és mostoháját.) Jávör Imre gerendi gazdának György nevű elvetemedett fia tolvaj hó 14-én, mint lapunknak jelentik, beállított apjához és pénzt követelt. Mikor apja megtagadta a fia kérését a fia éktelen káromkodással otthagya apját és kijelentette, hogy még az éjjel megöli. Borzasztó tenyegetését he is vállalta. Aznap éjszaka a korcsmárból hazajövet mostoha anyja szobájába hatolt be és egy fejszével úgy nyitotta homlokot a szerencsétlen asszonyt, hogy nyomban szörnyet halt. A lármára fölébredt Jávör is s felesége segítségére sietett, de a vérszomjas fiu vak dühében apjára rohant és néhány csapással őt is leterítette. A gyilkos azután magához vette a háznál talált néhány forintot, ruháit összeszedte és még az éjjel megszökött hazulról. Tegnap reggel az öreg még életben találták a szomszédok. Elmondta a gyilkosság részleteit, de nemsokára meghalt. A gyilkost rövid néhány órai keresés után Alsó-Jára határában fogták el a csendőrök.

— (A székesfejevári postalópás.) Bérczy Béla rendőrkapitány a székesfejevári postalópás ügyében folytatja a vizsgálatot. A letartóztatott Papes József postaszolga és felesége Hegedűs Julia beismerték a kihallgatás során, hogy ők követték el a lopást. Azonban nem mondták meg, hogy az ellopott 39 ezer koronát hová tették. A rendőrség most a pénz kutatja. A letartóztatott tolvajokat ma délben vitték át az ügyészség börtönébe.

— (A vihar pusztításai.) *Felső-Visón* tegnap óriási vihar pusztított, mely 26 ház és 18 istálló tetjét leszedte. *Andrejka* Juon az utcán két lovával szekeresrel egy bádóg fedél alá került s egyik lovát a fedél azonnal összezúzta. *Andrejka* megmenekült. Megszámlálhatatlan emberderék vastagságú fát tövestől kidöntött a vihar. A mezőn a szél a zab, árpa,

roz s stb. kéréket kilométernyi távolságra sodorta. A kár igen nagy.

— (Csáky Albin gróf nyilatkozata.) A következő nyilatkozat közzétételére kértünk fel: «Csávolszky Lajos ur «Királyunk és Tanácsosai» című tegnap kezemhez érkezett röpiratának 8. oldalán valamely képviselőházi beszédem egy részét idézi, ehhez cáfoló fejtegetést fűz és végül egyenesen hozzám azt a kérdést intézi: tudom-e, hogy mit jelentenek az ilyen nyilatkozatok? Az idézet — emlékezésem szerint, mert a képviselőházi naplók itt nem állnak rendelkezésemre — teljesen helyes, az abban foglaltak most is szóról-szóra megfelelnek az én meggyőződésnek; a cáfoló fejtegetés ellenben szerintem teljesen téves és a hozzám intézett kérdésben rejlő vétközetkezést teljesen indokolatlan. En ugyanis oly történeti fejlődésről, történeti fejlődésen alapuló államalakulásról szoltam, amely meghusított a magyar királyságnak a többi nagyhatalmak sorában egyenrangú tényezőkénti szereplését; a Csávolszky Lajos ur által felsorolt 1687., 1723., 1848 és 1867. évi közjogi változtatások pedig a magyar királyságnak nagyhatalmi minőségével semmi nemű összefüggésben nincsenek. Ezek oly módosításai az ország alkotmányának, amelyekhez a külföldnek semmi köze, a nagyhatalmi állás ellenben nem decretálható valami, miből az én logikám szerint az következik, hogy amazokat a nemzet és király együttes akarata akadálytalanul létesítheti, — az utóbbi, a nagyhatalmi állás ellenben csak a történelmi fejlődésnek, ezen alapuló államalakulásnak, tehát a világrészi nagy történelmi eseményeknek lehet az eredménye, — oly eseményeknek, amelyek megváltoztatására nem elégséges egy nemzet és királyának együttes akarata és amelyek esetleg kedvezőtlen következményeit nemzet és király egyaránt elviselni kénytelenek, minnek a világtörténelemben egész a jelenkorig számtalan példái vannak. Csávolszky Lajos ur talán csak nem vallja, hogy p. o. Belgium, ha országos képviselője és királya úgy akarná, akadálytalanul egyenrangú tényezőként szerepelhetne az európai nagyhatalmak sorában? Szepes-Mindszenten, 1902. évi szeptember hó 13-án. Gróf Csáky Albin, s. k.

— (Házasság.) Ifj. *Windsch* János folyó hó 16-án délelőtt tartja esküvőjét *Harmos* Mariskával, *Harmos* Béla m. á. v. főfelügyelő leányával, az erzsébetvárosi plebánia templomban. — *Baksay* Kálmán fővárosi rendőrségi felügyelő e hó 9-én vezetett olthoz Felsőhábon névedí és széplaki *Botka* László földbirtokos és kisnyomi *Sényi* Anglaja bájos leányát, *Alice*-t.

— (Gyilkos tó.) Szüleinek méltó büszkesége, testvéreinek reménye volt, — mint az előtűnt fekvő gyászjelentésből olvassuk — *Gaál* Kálmán Ludovika-akadémiai növendék, ki élete tavaszán, 19 éves korában a «Gyilkos tó»-nál lelte halálát. Ez a tó, mely Csik vármegyében, Gyergyószentmiklós és Békás közt terül el, úgy látszik, nevéhez méltó. A tó 1838-ban alakult egy hegycsuszamlás alkalmával, mely a völgyön át folyó patak útját elvágta s meredek partjai és mélysége miatt már sok emberéletet temetett magába. Festői fekvése miatt kirándulók gyakran keresik föl, ilyen kirándulásban vett részt *Gaál* Kálmán is a barátjaival.

— (Megszökött tanító.) Zólyom vármegye közgazgatási bizottsága nemrég vizsgálatot indított *Páskándi* István, Királyka község iskolájának tanítója ellen és a vizsgálat eredménye alapján elrendelte ellene a tegyelmi eljárást. Okot az adott erre az eljárásra, hogy egy 12 éves iskolalányka édesanyja azt a súlyos vádat emelte a tanító ellen, hogy gyermekén erőszakot akart elkövetni. A tanító időközben megszökött a községbeliek tenyegető haragja elől és október 1-től kezdődőleg lemondott állásáról.

— (A vigyázatlanság áldozata.) Szörnyű halállal mult ki, — mint *Lugosról* írják — *Rücher* Gáspár bognármester neje. Este lefekvés előtt ugyanis lábait benzinnel dörzsölte be s azt égő gyertya mellett végezte. A gyertya lángja a légvonattól a benzinnel bedörzsölt asszony testét lángba borította s iszonyu égési sebeket szenvedett. A szerencsétlen asszony égési sebeibe másnap belehalt.

— (Gyászrovat.) *Böhm* Endre főv. keresk. iskolai tanár e hó 7-én Kenlelken (Erdély) hosszas szenvedés után elhunyt. Neje és egyetlen gyermekén kívül kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja a korán, alig 42 éves korában elhalálozott jeles tanerőt.

— (A műgyetem megnyitása.) A Ferenc József műgyetemen az új tanévet a szokásos ünnepek keretében ma nyitották meg. A megnyitó ünnepélyre megjelent *Wallacsics* Gyula dr. közoktatásügyi miniszter, *Hosvay* Lajos a műgyetem, *Hutya* Ferenc az állatorvosi főiskola rektorai, a tanári kar, valamint

az egyetem egész fiatalsága. *Hosvay* rektor beszámoló beszédében, felidézte a lefolyt tanév történetét és mint nagyfontosságú eseményt említi fel *Zielinszky* Szilárd műgyetemi tanárnak első műszaki doktortá avatását. Hálás köszönetet mond a kormányának, a törvényhozásnak, hogy a műszaki oktatásnak a jövőben oly területen (a Lágymányoson) kívának otthont adni, mely beláthatatlan időköz lehetősé teszi a terjeszkedést. Dicséretes dolog, hogy az építkezési költségekhez az illetékes tényezők 10 millió koronával járultak hozzá. Az ifjuság tanulmányi és fegyelmi állapotával igen meg van elégedve és kérve kéri az ifjuságot, hogy a komoly munkának szentelve minden idejét. *Széchenyi*, *Kossuth*, *Petőfi* szavaira hivatkozva, a mindenható áldását kéri az új tanévre, melyet megnyitottnak nyilvánított. Ezzel az ünnep véget ért.

— (Véres kardpárbajt) vívott tegnap *Alexa* János ügyvédjelölt *Poporadu* Hillár tartalékos hadnagy, ügyvédjelölttel. A párbajra okot a magyar érzelmei miatt a tulzó román ifjak előtt általában gyűlölt *Alexa* Jánoson vitatkozás közben elkövetett tetleges inzultus szolgáltatott. *Alexa* János E. *Hentz* Károly és *Bakáts* Jenő által provokáltatta *Poporadu* Hillárt, aki *Horváth* Jánost és *Botár* Árpádot nevezte meg segédeül. A segédek megállapodásához képest a felek tegnap délután találkoztak a báró *Bothmer-Gennari*-féle vívóteremben. A mérkőzés bandageok nélkül teljes harc képtelenségig folyt. Mindjárt az első összecsapásnál *Poporadu* Hillár két helyen megsebesült, azonban ez nem volt oly súlyos, hogy a harc képtelenséget konstataálni lehetett volna. A második összecsapás után azonban *Poporadu* Hillár élesvágástól származó 7 sebből vérzett, mire az orvosok dr. *Widder* Bertalan operateur és dr. *Szirmay* J. a teljes harc képtelenséget konstataálván E. *Hentz* Károly vezetésegét a párbajt beszüntette. A felek kibékültek.

— (Rövid hírek.) Tüz. Az Erzsébet-körut 6. sz. alatt lévő koporsóraktárban tegnap délután tűz támadt. A tüzet a VII. kerületi tűzörség, még mielőtt jelentékenyebb kárt okozhatott volna, elfojtatta. — Önmérgezés. *Lusztig* Johanna 18 éves leány *Boeska* utca (Újpest) 929. számú lakásán marólugot ivott. Azért akart meghalni, mert szerelmében csalódott. A lakásán ápolják. — Balesetek. *Sürermann* Ignác 84 éves magánzó az *Almássy*-tér 9. számú házban a lépcsőn elszédült s több súlyos sérülést szenvedett. — *Szedlacek* János 49 éves cipészegéd a *Nagyfuváros*-utca 8. számú házban az első emeleti folyosón megcsuszott s ballabát elörte. Mindkét sebesültet a mentők a *Rókusba* vitték.

x *Csuz* és *köszvény* ellen elismert legkitünőbb szer a *Zoltán*-féle kenőcs. Ara 2 korona. *Zoltán* Béla gyógyszerárban Budapest, V., *Sétátér*-utca és *Szabadság*-tér.

x *Felhívjuk* olvasóink figyelmét *Herceg* és *Horvát* Budapest, *Kerepesi*-ut 52. szám alatt, az «*Adria*» szállóval szemben létező nőidivat-áruházára.

x *Hutschek* látszerész (azelőtt *Váci*-utca, később *Eskü*-ut) mostani ideiglenes helyisége IV. *Duna*-utca 4. *Merkur*-palota), ahol csak néhány napig marad.

x 50.000 korona 50 filléért. A jelenlegihez hasonló kedvező alkalom még ez ideig nem kínálkozott. Ugyanis a pozsonyi kiállítás kapcsolatban engedélyezett sorsjáték e hónap 21-iki húzása alkalmával 50.000, 10.000, 5000, 2000 korona értékű fő- és számos melléknyeremények kerülnek kisorsolás alá, mely húzáshoz sorsjegy darabonként 50 filléért mindenütt kaphatók.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Fővárosi Szövetséges Színészársaság. Tegnap délután szép számmal gyűltek össze írók és művészek *Solymossy* Elek színi-iskolájában, hogy megvitassák a F. Sz. Sz. megalakulását. Megválasztották az előkészítő bizottságot, melynek tagjai *Bartók* Lajos, *Jakab* Odón, *Kampis* János, *Kacziány* Géza dr. és még többen az írók és művészek közül. A F. Sz. Sz.-ról a kibocsátott felhívásban olvassuk a társadalom felvilágosítására a következőket: A magyar nemzeti állam végcéljára nézve kétségtelen az, hogy a mi haladásunknak minden tekintetben tul kell szárnyalnia a keleti népeket. A külföldnek a keleti és nyugati kultúra közt éles magyar vonalakat kell látnia. A legteljesebb külföldinek sem szabad összetévesztenie Magyarországot a Balkánállamokkal,

Izzadásról

kipállott testrészek, lábak és honalj között, valamint viszketéssel előforduló bőrkütegeknél, ótvár, sömör ellen bámulatos hatása az

Erényi-féle ICHTIOL-SALICYLLAL

egy kísérletet tesz. Szagtalan! Ára 3 korona utasítással. Kapható és szétküldi

Diana-gyógyszertár

Budapest, Károly-körut 5. (Dob-u. sarok.)

de még Béccsel sem. Természetesen, hogy ezt lassan és csak úgy érhetjük el, ha becsúgyunkat minden téren öntudatos törekvés és erős munkaszeretet támogatja.

Egy történelmi színház alapításnak még az Operaház alapítását is meg kellett volna előzni, hiszen mindenki előtt világos, hogy a rendszertelen munkálkodás utját szegi a természetes fejlődésnek. Harmincegy év óta a fővárosban hat színház épült fel. Az egyik ezek közül időközben le is égett. Mint sajtóságiós tünetet említhetem, hogy minden színház kérdésének már a pusztá felvetésénél felecsaptak a kételkedés, az egyoldalú rosszalás és a pesszimizmusnak minden ellenvetései. Egy bizonyos ad hoc tábor minden színház megállapítása előtt hangoztatta, hogy a kérdéses színházra nincs szükség, hogy annak nem lesz közönsége, hogy nincsenek ehhez való művészek, sőt még azt is, hogy a tervbe vett műsor kultiválása nem óhajtható. Az érdeklődők meg fogják találni a módját annak, hogy egy Történelmi Színház megalapítását keresztülvihessék. A kiindulási pont egy Fővárosi Szövetséges Színésztársaság összeállítása volna, amelynek hivatása a hazafias történelmi és irodalomtörténeti becses darabok, valamint a nemzetiségi írók műveinek rendes és ifjúsági előadásokban való bemutatása által egy magas művészi nivón álló műsort teremteni s ezzel a nagyközönséget is meggyőzni a szellemiek e szükségletéről, vagyis a hazafias érzések folytonos ápolásának nélkülözhetetlenségéről.

* **Bölcső és koporsó.** A Magyar Színház ünnepi darabja, amelyet Verő György írt Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára, készen várja a keddi bejutatót. Költői és hangulatos képpel kezdődik a darab, II. része pedig a hazafias érzések őszinte és komoly megnyilatkozása. A színpadilag is nagyhatású mű I. képeinek érdekessége, hogy Kossuth bölcsője körül megjelennek mindazok a társadalmi faktorok, amelyeket a kormányzó tett szabaddá. A II. kép napjainkban játszik, első része a budapesti városházán, egyik tanácsnok hivatalos szobájában. Az újságíró meginterjúvolja a tanácsnokot a Kossuth-szobor ügyében, s a tanácsnok merészen őszinte válaszai általános visszhangot és feltűnést hivatottak kelteni. A keddi bemutató jegyeit a Magyar Színház pénztára és a Bárd testvérek jegyirodája már árusítja.

A darab keddi bemutató előadására az igazgatóság meghívta Kossuth Ferencet, Rátkay László országgyűlési képviselőt, az ünnep rendező bizottságának elnökét, a függetlenségi pártot és az öreg honvédeket.

* A fővárosi nyári színház nem rózsza nyílás idején, hanem rózsza muláskortartotta meg bemutató előadását 3 felvonásra osztott jó hangzású címmel ékeskedő darabjának. Vagy huszonnyolc hivatalos kommunikéban reklámozta az igazgatóság e «darabot» és így nem is csodálható, hogy a budai színház utolsó prímierét nagyszámú közönség nézte végig. Elég, ha a *Rózsanyílás idején* c. darabról megjegyezzük, hogy szerzőjük *Nemét. Gettke Ernő és Engel Sándor* urak, így tehát a bécsi szellem megnyilvánulását és a bécsi helyi érdekű viccek tömkelegét bőven volt módunkban élvezni. Cseppet sem enyhítő körülmény, hogy a darabot Komor Gyula dr. alkalmazta magyar színpad. Ő sem változtathatott a változtathatatlanton — a darab csúosan megbukott. F. J.

* A Nemzeti Színházban holnap, kedden negyvenegyedzser kerül színre Dumas vígjátéka: «A nők barátja», amely alkalommal Haskendorf kisaszonny szerepét először játssza T. Delli Emma. Balbine szerepét ezuttal Paulay Erzsike, az orsz. színi akadémia növendéke, néhai Paulay Ede leánya játssza. Most szorgalmasan folynak a próbák a Nemzeti Színházban a «Coriolanus»-ból, amelyet már tíz éve nem játszottak nálunk.

* **Endre és Johanna** került színre szombaton este a Nemzeti Színházban. Ez a szépségekben bővelkedő darab tíz esteig pihent s nem került felszínre. S hogy nem is olyan rég felújították, azóta valahányszor adják, mindig megtelik a ház előadására. A dráma szereposztása szinte az egész művész-gárdát foglalhatja. Ily módon a dráma minden részlete kidomborodik s harmonikusan előtűnik. Az Endre és Johanna tisztán színjátszási szempontból is egyik legmegnézhetőbb előadása a Nemzetinek. A címszerep két alakítja: Márkus Emília és Beregi tőkéletes kettősben olvadtak össze, Johanna egyik leghálásabb és legmeggrázóbb szerepe Márkusnak. Azt a sok hatást, mi benne kinnálkodik, Márkus Emília mind megragadta s érvényre juttatta. Sokszor megtapsolták nyílt színen, valamint Beregit is, ki ezuttal szokatlan önmérséklettel játszott, melytől ha nem tér el, ugy ez föltétlen a művészi fejlődésére irandó. A többi szerepek is jeles művészi erők vállain nyugodtak. Ujházi, Gabányi, Gyenes, Gál, Pálfi, Rózsahegy, Császár, Rákosi Sz., Szacsavayné, Maróthy Margit, Hegyesi Mari stb. mind összevágó, tőkéletes játékokat produkáltak. — A színház egészen megtelt és sokat tapsolt a szereplőknek.

NYILTTÉR. *)

Huzás jövő héten!

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető a

Pozsonyi Kiállítási Sorsjáték

Szeptember 21-iki húzásán.

Sorsjegyek darabonként 50 fillérért mindenütt kapható. — Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIÁLLÍTÁSI SORSJEGY-IRODA

Budapest, V., Mátyás-utca 16. sz.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvostn. (Hemopatia) rendelő intőzete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelőnaponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Belegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.»

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

§ Chmelár és Hrabacek. (Pestvidéki esküdtzéki tárgyalás) Chmelár Gyula rovvot multu kovácssegéd és Hrabacek József péksegéd ez év május havában munkanélkül csavarogtak a főváros környékén levő falukban. Bolyongásuk közben ez év május 16-án délután Pilisszántó és Pilisszentkereszt közti uton egyesült erővel megtámadták Koszovszki György földmivest és revolvért szegezve rá, elvették tőle 28 korona 80 fillért tartalmazó pénztárcáját. A csavarogók ezenkívül még több betöréses lopást is követtek el a főváros környékén.

Ma tárgyalta bűnügyüket a pestvidéki esküdtbíró-ság, Verébelyi táblai bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Tóth István kir. alügyész képviselte s vádlottakat dr. Weisz Odön s dr. Nemes Bertalan ügyvédek védtek, mind a két fogva lévő vádlott tagadta a rablás ekövetését s Chmelár azt vitatta, hogy ő a Koszovszki József pilisszántói korcsmárosól lopott pénzt átadta megörzés véggett Koszovszkinak s így ettől csak az általa lopott pénzt vette el, miután Koszovszki ezt neki visszaadni nem akarta. Ezt a védekezésüket azonban nagyon lerontotta az a levél, amelyet Verébelyi elnök felolvasott a tárgyaláson. Ezt a levelet Hrabacek írta a vizsgálat tartama alatt a fogházban Chmelárnak, akinek megadta az utasítást, hogyan valljon az esküdtzéki tárgyaláson. Chmelár meg is fogadta pajtásának tanácsát s a levél tartalmával megegyezően vallott. (A tárgyalás folyik.)

§ A drága petíció. Gróf Karátsónyi Jenő Zichyfalva kerületében megválasztott képviselő mandátumát tudvalevőleg petícióval támadták meg. A Kuria a petícionálók által panaszolt okokra elrendelte a vizsgálatot, amelyet Deák Péter a szegedi kir. tábla bírāja fogantatosított. Már a vizsgálat során történt, hogy a kérvényezők a relatív érvénytelenségi okokat elejtették és az ezekre vonatkozó további vizsgálatról elállottak. Ily körülmények között fejeződött be a vizsgálat, melynek iratai vizskertültek a Kuriához érdemleges tárgyalásra.

Ma délelőlt 10 órakor ült össze Paiss Andor elnökelete alatt a Kuria I. választási tanácsa tárgyalásra. A petícionálók Darvai Fülöp dr. képviselte, gróf Karátsónyi Jenőt Polónyi Géza, a választást Pollák Győző dr. nagybecskereki ügyvéd védte.

A tárgyalás kezdetén Paiss Andor bejelentette, hogy a Kuria iktatójába mai napon beérkezett a petíciót visszavonó kérvény s ennek következtében a további eljárásnak helye nincs.

A Kuria a kérvényezők terhére 17.400 korona költséget állapított meg az ügyvédek számára.

§ Kollegialitásból uzsora. Gerle Samu dr. fővárosi orvos 1900. év április havában pénzzavarral küzdött. Testvére Grünblatt Adolf, Kemnitzer-utcai órák, hogy fivérének segítsen, megkérte Bolgár Odön dr. fővárosi orvost, hogy adjon dr. Gerlének 700 koronát kölcsön, amely összeget ez a közeli házasságkötése után visszafizet. Bolgár dr. készen nyilatkozott kollégáján segíteni s 1900. április 30-án adott is neki 630 koronát azzal a kikötéssel, hogy Gerle dr. ezen összeg fejében egy 1200 koronáról szóló váltót ad neki. A megszorult orvos elfogadta ezt a feltételt s aláírta a két havi lejáratú ellátott 1200 koronás váltót, amelyet később dr. Bolgár, miután a váltóra fizetés nem történt, be is peresített s be is hajtott az utolsó fillérig. Dr. Gerle panaszára a büntető törvényszék uzsoravetés miatt helyezte dr. Bolgár Odönt vád alá. Mára volt kitűzve ezen ügyben a főtárgyalás Szabó Géza bíró elnökelete alatt. A tárgyalás azonban nem volt megtartható, mert a vádlott orvos betegség miatt nem jelent meg. A törvényszék dr. Keserű alügyész indítványára a mai tárgyalást elnapolta.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamarák országos kongresszusa. A keresk. és iparkamarák országos kongresszusa vasárnap kezdődött meg a debreceni kamara székházának felavatásával. A diszgyűlésen jelen volt Láng Lajos kereskedelmi miniszter, Wickenburg Márk államtitkár, Puky Gyula főispán, Dobieczy Sándor, Benedek János és Neményi Ambrus orsz. képviselők, Komlóssy Artur polgármester-helyettes. Bálint Imre konstantinápolyi közgazdasági attasé, Gelléri Mór, Thék Endre, Lánzy Leó, Tolnay Lajos volt vasuti igazgató, Szabó Kálmán a debreceni iparkamara elnöke és 18 hazai iparkamara elnökei, titkárai és más kiküldöttjei. Délelőlt 10 órakor kezdődött az ünnepség. Szabó Kálmán, a debreceni kereskedelmi és iparkamara lelkes szavakkal üdvözölte Láng Lajos minisztert, aki bebizonyította, hogy az ipari és kereskedelmi élet mozzanatait mindenkor figyelemmel kíséri. Beszédében hangsúlyozta a szónok, hogy számottevő eredményt különösen az iparfejlesztés terén nem érhetünk el addig, míg Ausztriával gazdasági közösségben élünk.

Az üdvözölő beszédre Láng Lajos miniszter hosszabb beszéddel válaszolt.

Azután Szabó Gyula a debreceni kereskedelmi és iparkamara titkára ismertette a kamara 52 éves történetét. Utána Thék Endre a társ kamarák nevében üdvözölte a debreceni kamara vezetőit, majd Tolnay Lajos mondott beszédet, amelyben azt hangoztatta, hogy a magyar közgazdasági tényezőknél, a mezőgazdaságnál, az iparnál és a kereskedelemnek együtt kell működnie testvéri szeretettel a hazajárára. Komlóssy Artur polgármester-helyettes Debrecen közönsége nevében üdvözölte a minisztert. Lánzy Leó a hazafias nemzeti irányt hangsúlyozta az ipar és kereskedelem fejlesztésében. Serly Ede, a debreceni kamara alelnöke köszönetet mondott a miniszternek megjelenéséért.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Készáru-üzlet.

A malmok ma kiléptek nyíltan a porondra. Vásároltak, ami kezük ügyébe került, és fizettek magasabb árat. A kínálat is elég gazdag volt és így a mai nap forgalom tekintetében az első, mely idényszerű képet nyújtott. Elkelt 65.000 mm. buza 5 fillérrel drágábban.

Szeptember hó 13-án este 6 órától szeptember hó 14-ig este 6 óráig

	érkezett	elment
buza	76948 mm.	8505 mm.
roz	5105 »	1105 »
árpa	5826 »	— »
zab	2583 »	3405 »
tengeri	— »	1764 »
repce	808 »	153 »
liszt	115 »	29218 »
korpa	— »	10738 »

Buza új-áru.

Tiszavidéki: 400 mm. 80 k. 7.77-5 korona, 500 mm. 82 k. 7.55 korona, 500 mm. 82 k. 7.57-5 korona, 100 mm. 82-5 k. 7.60 korona, 250 mm. 82 k. 7.50 korona, 150 mm. 81 k. 7.50 korona, 200 mm. 82 k. 7.45 korona, 100 mm. 81 k. 7.45 korona, 600 mm. 82 k. 7.35 korona,

200 mm. 82 k. 7.50 korona, 200 mm. 81 k. 7.50 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.50 korona, 100 mm. 81.5 k. 7.50 korona, 200 mm. 81.5 k. 7.45 korona, 100 mm. 82 k. 7.45 korona, 200 mm. 81 k. 7.55 korona, 100 mm. 81 k. 7.60 korona, 100 mm. 81 k. 7.45 korona, 100 mm. 81 k. 7.40 korona, 100 mm. 80 k. 7.45 korona, 100 mm. 80.5 k. 7.45 korona, 300 mm. 81 k. 7.55 korona, 1000 mm. 81 k. 7.60 korona, 100 mm. 81 k. 7.35 korona, 100 mm. 80 k. 7.35 korona, 500 mm. 80.5 k. 7.45 korona, 100 mm. 80.3 k. 7.50 korona, 100 mm. 80 k. 7.30 korona, 100 mm. 81 k. 7.30 korona, 100 mm. 80 k. 7.35 korona, 400 mm. 80 k. 7.30 korona, 1400 mm. 80 k. 7.50 kor., 700 mm. 80 k. 7.35 kor., 100 mm. 80 k. 7.50 kor., 100 mm. 80 k. 7.05 kor., 100 mm. 80 k. 7.15 kor., 10,000 mm. 80 k. 7.40 korona, 200 mm. 80 k. 7.25 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.25 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.20 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.50 korona, 100 mm. 75.5 k. 6.75 korona, 100 mm. 79.3 k. 7.15 korona, 100 mm. 78 k. 7.30 korona, 800 mm. 77 k. 7.15 korona.

Hódmezővásárhelyi: 1100 mm. 80 k. 7.27.5 korona.

Fejérmegyei: 3000 mm. 79 k. 7.20 korona, 1200 mm. 79 k. 7.20 korona, 600 mm. 79 k. 7.20 korona, 200 mm. 77 k. 6.80 korona.

Pestmegyei: 600 mm. 82 k. 7.55 korona, 100 mm. 81.5 k. 7.22.5 korona, 500 mm. 81 k. 7.30 korona, 100 mm. 81.5 k. 7.22.5 korona, 150 mm. 81 k. 7.25 korona, 500 mm. 80 k. 7.30 korona, 200 mm. 80 k. 6.85 korona, 250 mm. 79.5 k. 6.85 kor., 200 mm. 80 k. 7.00 kor., 100 méter-mázsa 71 k. 7.00 korona, 200 méter-mázsa 80 k. 6.90 korona, 500 mm. 79 k. 7.10 kor. 100 mm. 78 k. 6.75 korona, 1100 mm. 78 k. 7.20 korona, 4650 mm. 77 k. 7.12.5 korona.

Duna-Földvári: 1500 mm. 71 k. 7.15 kor.

Kalocsai: 2700 mm. 77 k. 7.05 korona.

Tolnai: 1500 mm. 76.8 k. 7.00 korona.

Budai: 200 mm. 79 k. 7.30 korona,

Felső-magyarországi: 100 mm. 78 k. 6,80 korona.

Bácskai: 600 mm. 77 k. 7.25 korona.

Makói: 400 mm. 80 k. 7.25 korona.

Adai: 300 mm. 77.5 k. 7.27.5 korona.

Becsleréki: 2500 mm. 79 k. 7.15 korona, 2500 mm. 79 k. 7.15 korona.

Tisza-Szt.-Miklósi: 460 mm. 78.5 k. 7.10 korona.

Pancsovai: 5000 mm. 78 k. 7.— korona.

Rozs: 300 mm. 6.35 korona, 300 mm. 6.30 korona, 500 mm. 6.25 korona, 500 mm. 6.22.5 korona, 250 mm. 6.15 korona, 200 mm. 6.15 korona.

Arpa: 300 mm. 5.37 korona, 200 mm. 5.40 korona.

Zab: 100 mm. 5.80 korona, 100 mm. 5.70 korona, 200 mm. 5.70 korona, 100 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.75 korona, 100 mm. 5.60 korona, 300 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.60 korona, 250 mm. 5.30 korona.

Tengeri: 1600 mm. 5.70 korona, 1000 mm. 5.60 korona, 2000 mm. 5.65 korona.

Cinquantin: 600 mm. 6.— korona.

Tegnap délután eladatott:

Csurogi: 2000 mm. 78 k. 7.02.5 korona.

Határidőüzlet.

Dacára annak, hogy a külföld nyugodt irányzat mellett némileg olcsóbb jelentéseket adott, nálunk határozottan szilárd irányzat uralkodik, ami az ártományok emelkedésében élénk kifejezést is nyert. A forgalom elég nagy volt és az érdeklődés jelentősen nyilvánult.

Délben jegyez: októberi buza 6.85—6.86, áprilisi buza 7.11—12, októberi rozs 6.08—6.09, áprilisi rozs 6.25—26, októberi zab 5.53—54, áprilisi zab 5.83—5.89, 1903 májusi tengeri 5.48—5.49, augusztusi repce 00.—00

Érték-tőzsde.

Előzőszo: Osztrák hitelrészvény 691.— Magyar hitelrészvény 713 —. Korona járadék —. Leszámitoló nétszuos —. Jelzalog —. Rimamurányi —. Allambavaéy n.75 Déli vasut 82.—. Alpesek —. Városi msvillavk —. Közúti vasut —.

Zárlat: Osztrák hitelrészvény 690.50. Magyar hitelrészvény 732.50. Korona —. Leszámitoló —. Jelzalogbank —. Rimamurányi —. Allamvasut 713.75. Déli vasut —. Alpesek 376.—. Városi villamos —. Közúti vasut —.

Szerkesztő postája.

Sz. K. Verbó. Névmagyarosítási kérelmét küldje be Telkes Simon urhoz, (Budapest, kereskedelmi miniszterium) ki azt díjtalanul, készséggel elintézi.

Laptulajdonos: csiktoplócai Lázár Elemér.

Telefonszámunk: 154.

REGÉNY-CSARNOK.

A határszélről.

Regény.

Írta: Kupcsayné Mólnár Julia. 2

Anyja, a házvezetőnő meg se mutatja, szóba se áll velem, sőt durván kitolt a konyhából is, ha unalmamban segítségére akarok valamiben lenni. Miért van ez így? Nem segíthetek sehol. Az ön határozott tilalma ellenére melyik lány adná kezembe akár csak a portörölt is? Magas köfalak közt élek és zárt kapuk mögött, mint egy elátkozott várbeli lab. Mióta e házba léptem, még nem voltam e falakon túl, ön engem fogva tart, de a rabot regalább dolgozni engedik, itt munkával sem tölthetem időmet. És aztán, mit jelent ez a szokatlan idegen öltözet, amit viselnem kényszerít e barbár izlésű ékszerekkel? Adja vissza a fekete gyapju ruhámat, amibe idejöttem és adjon munkát, vagy engedjen távozni.

E beszéd nem lepte meg a férfit, komolyan sem vette.

— Vigasztalódjék, meg lesz a kívánsága, lesznek kötelességei, ha csak az hiányzik a boldogságához. Még ma neki kezdünk a tanulásnak. Nyelvmesterem lesz, megtanít magyarul, németül s miután velem sok fáradsága lesz, megajátom a fizetését. En nekem szokásom az is, hogy előre fizetek. Kis selyemerszényt tett Aranka ölébe és közelebb hajolt hozzá.

Az arany csengésére a leány összeresztent, pár percig gondolkodva nézte, azután nyugodtan visszaadta.

— Többet nem tudok, mint ön, hogy taníthatnám? De hozzuk egyszer tisztába a dolgot, mik itt a kötelességeim, teendőim? Amit eddig kívánt tőlem, azzal többé nem szolgálhatom önt. Lealázó voltát mindinkább érzem. Nem fogok többé engedni a kérésének és nem teszem meg, hogy táncoljak ön előtt magyar táncokat, amelyek iránt ön oly lelkes érdeklődést mutatott. Es nem fogom engedni, hogy ön a derekamhoz éljen, atyailag homlokon csókoljon, mindezekről engem a hideg borzongat. Futni szeretnék amerre látok, de a falakon túl nincs ut számomra. Amit ön felebaráti szeretetről beszél nekem, különbözik attól, amire szegény nagyatyám tanított. Más értelmét sejttem, valami bűnösöt, tiltottat. Olyankor érzem, hogy távol van az ősz. Oh nagyon távol az az idő, mikor Klein ismét itt lesz, hogy vele visszamenjek hazámba. Itt soha sem fogok megszokni!

Aranka mindjobban nekihevült. Már nem csak azért beszélt, hogy a helyzetén változtasson, de szorongó szívéen is könnyíteni akart.

Nincs talán benne semmi, ha azt kívánja, hogy legyenem, szivarját meggyujtsam, kávéját kitöltsem és mégis vonakodva teszem. Dicséri szépségemet és szeméinek tekintete felláztatja véremet. Nem tudom, hogy szép vagyok-e? de olyankor a rutak rutja szeretnék lenni. Ne mondjon hálátlanak, ha más bánásmódot, más foglalkozást kérek, legyen az a legszigorubb, legyen az a legnehezebb, mit végezzenem kell s legyen a legegyszerubb szoba és ruha ezért járandóságom, én megleszek elégedve.

Lányos tekintettel, büszkén fölegyensedve, kipirulva állt ott.

— Vagy engedje, hogy távozzam innen — vissza — hazámba!

Vladulescu előtt, aki érzelmeiben maga is a végletek között mozgott, Aranka átalakulása de hogy volt visszatartó, sőt fokozta vágyait. Türelme is fogytán volt már. Nehezen engedett eddig is Klein tanácsának, hogy csinján bánjon Arankával.

Mily gyönyörű egy leány!

Ragyogó tekintettel, kinyújtott kézzel közeledett Arankához.

— Légy a feleségem — szólt kérő, halk hangon — édes, kényeztetett, imádott feleségem! Mindent megteszek, amit kívánsz s megadok mindent, ami boldogít.

Szenvedélyesen, elhalványodva hajolt föléje, átölelte erős karjaival a leány derekát, forró lehellete perzselte arcát, amint ajkait kereste.

Aranka megdöbbenve és tágranyilt szemmel tekint rá, gyöngéd finom alakja megroskad, borzongás szalad át tagjain és szinte elalél.

— Vladulescu észretér és nyugodt, komoly hangon megszólal:

— Milyen nehezen érti meg az okos szót! — Én magát feleségül kérem! Feleségül akarom. Mi van ebben csodálatos, vagy aggasztó? Még minden leánynak megmondták ezt, ha asszony lett.

— Feleségül kér? — dadogta Aranka ijedten, — én annak leszek a felesége, akit szívemből szeretek.

Vladulescu fölkacagott:

— Én is így akarom, akarom, hogy szeressen! Gondolkozzék, vissza nem utasíthat, mert akkor nem bir világos tudattal arról, amit kezimmel biztosítok. Én jó akarok lenni, türelmes és a válszára várok egy-két napig.

Aranka arca sötét lángba borult.

— Minek várokazzék? Minek gondolkozzam? Én nem szeretem önt! Ezt ma éppen úgy tudom, mint napok mulva tudni fogom. Azt pedig nem teheti fel rólam, hogy eladjam a szívemet. Nem ismerem a szerelmet, de hallottam, hogy édes vonzódást éreznünk szerelmünk tárgyához, keressük közelletét, én pedig — félek öntől, félek és irtózom. Bocsásson meg, de ön kényszerített rá, hogy ezt nyíltan megmondjam.

A férfi bossúságában ajkába harapott, hiusága volt megsértve. Ellenállhatatlannak hitte magát és a visszautasítást nem tudta elviselni.

— Teljesen hatalmamban van — szólt durván — mint feleségemtől mindent kértem volna, mint — cselédemet mindenre kényszeríthetem és kényszeríteni is fogom!

— Fogoly vagyok? Cseléd vagyok? — Aranka tekintete ijedten tapadt Vladulescúra. Nem értett meg mindent, de ösztönszerű rémület szállta meg.

— Nem éppen, de azért segítségem nélkül nem találsz haza és Kleinra hiába vársz, ő nem jön érted... En szeretlek, szenvedélyesen szeretlek, érted mit jelent ez? Kell, hogy te is szeress, akarom!

Aranka összekulcsolta kezét.

— Kérem legyen jó hozzám. Ne bántson. Ne kínozzon. Küldjön el innen, ahol idegen vagyok. Mindenki ellenségem itt, érzem s most az ön szavai mindinkább megrémítenek. Mindenki tartózkodik itt tőlem, a házvezetőnő is gyűlöl.

— Majd engedelmes szolgálója leszek önnek!

Vladulescu örült, hogy másra terelheti a szót és haraggal csegetett.

— Mit akar? kérdezte ijedten. Öt akarja hívni, hogy előttem rendreutasítsa? Ezzel örökös ellenségemmé tenné és ezt nem akarom; ha gyűlöl is engemet, ő az egyetlen becsületes lélek e házban, aki nem hazudik és nem tettet, én másképen akarom őt megnyerni.

Vladulescu e pár szóból belátott a leány lelkébe és kitalálta, amit ez elhallgatott. E két nő közt nincs kizárva a közeledés, a leány ösztönszerű vonzódást és bizalmat érez az asszony iránt — erre építeni lehet — mindezt egy pillanat alatt átgondolta és tervével is nyomban készen lett.

— Ha nem akarja — jól van, nem szólok neki. Ebből láthatja, hogy hajlok a kívánságára és nincs bennem semmi zsarnoki vonás. Olyan ember vagyok, akit el lehet fogadni férjül... gondolkozzék ezen.

Mosolyogva kísérté az ajtóig.

II. A kegyvesztett rabnő.

Szemben a másik ajtó éppen akkor nyílt meg és a szobába belépett — az asszony. A házura Marcsának szokta szólítani.

A fiatal nő külseje mindenben különbözött Arankától. Azon szende szelid báj ömlött el, ez ésbontóan szép, szinte démonias volt. Aranka bájos gyöngéd barack virág, ez itt az érett, hamvas kívánatos barack.

Marsa összeszorított ajkakkal állt, mint egy mesteri szobor. Bársonyos égő fekete szeme a levegőbe bámult.

— Csukd be az ajtót, gyere közelebb! — szólt rá nyersen a férfi.

Marsa vállat vont, mintha mondaná: gyere le, ha közelebből akarsz látni.

(Folyt. köv.)

Fiókküzetünknel a ház lebontása miatt nagyon olesó árak.

1 legújabb angol homespun női gallér 110 cm. hosszú, remek színekben --- 6.50 frt
 1 nagyon elegáns francia batizst pongyola 4.50 "
 1 elegáns utcai ruhára való angol zephir, minden hozzávalóval és díszszel --- 2.50 "
 Legfinomabb francia battist teljes ruhára, minden hozzávalóval és csipkedíszszel 2.95 "
 Francia delein, remek színek és mintákkal,

egész pongyola vagy ruhára való, hozzávalóval és díszszel (7 m.) --- 4.- frt
 Legfinomabb Cloth, remek színekben, se-lyem fényű blousra, alsó szoknyára stb. alkalmas, 140 cm. széles, méterenkint ---.70 "
 1 ablakra való csikos tunis-szövet függöny bordó, teget és krém színben --- 1.50 "
 Gyönyörű mintás csipkefüggönyök, m.-kint ---.20, ---.30, ---.35, ---.50, --- ---.60 "

1 legfinomabb cloth vagy cachmir-paplan 2 személyre való, minden színben --- 4.50 frt
 Paplanlepedő finom vászonból --- 1.80 "
 1 vég remek Herceg-vászon 30 rőf --- 5.25 "
 1 vég dunna-vászon 30 rőf --- 3.95 "
 1 vég finom chiffon 30 rőf --- 4.75 "
 1 vég lepedő-vászon varrás nélkül --- 7.50 "
 1 vég céna-kanavász 30 rőf --- 3.80 "

Vidékre utárvét mellett lelkiismeretes kiszolgálás.

Pártoljuk a magyar céget!

HERCZEG és HORVÁT

BUDAPEST,

VII., Kerepesi-ut 52. sz. a. Adria-szállóval szemben.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1902. szeptember 16-án.

M. kir. Operaház.

Sába királynője.

Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A nők barátja.

Kezdeté fél 8 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

A baba.

Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Az órnagy ur.

Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

Bölcső és koporsó.

Kezdeté fél 8 órakor.

URÁNIA.

Velence.

Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári szính.

Ernánai.

Kezdeté 7 órakor.

Városligeti szinkör.

Liselot.

Kezdeté 7 órakor.

Amegszünt **HATSCHÉK MIKSA** cég tulajdonosa: **HATSCHÉK IZIDOR**, látszerész, Budapest, Ideiglenes helyisége: IV., Duna-utca 4. sz. (Merkur-palota).

Színházi látesők 4 frittól feljebb. Kítűnő vadász- és verseny-tűvesők 8 frittól feljebb. Szemlvegek, orrszorítók és lorgnetták 1 frittól feljebb. Légsulymérők 4 frittól feljebb. Hőmérők 40 krtól feljebb. Orvosi hőmérők.

MŰSZEMEK dús választékban, málam minden fájdalom nélkül be is tételnek.)

Allat- és bábszemek.

Jelmez és népviseletű fényképek (színes) nagy választékban.

Fényképező gépek 2 frt 50 krtól feljebb.

Fényképezési felszerelések olesó árakért.

Bizományi raktár:

Kirchner-féle citera-, gitár- és hegedű-húrok.

Kitűnő minőségű (valódi párisi) szappan:

„Savon perfectionné“ drbja 30kr, tucatja 3.40.

Alapított 1800-ban. Alapított 1800-ban.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALÁZS utóda **HARKAI M.**

zongoragyáros, állami iskolák szállítója

ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyek bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker-udvar.)

Milleniumi nagy éremmel, kítűnő jó és szép munkahaladás, jó izlés, versenyképességért 1893. évi ipar-egyesületi ezüst-éremmel kítüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

Mindenkinek ijesztője a szürke haj.

Számos szer less a szürke haj el-
 palástolására hatástalanul elhasz-
 náva. Sok kísérlet után végre sikerült
 Huszár-féle

Hajregenerator-ában

egy hatásos szert találni, melylyel
 megszüntül a haj és szakáll a volt haj-
 színi, barna, fekete vagy szürke
 visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr
 és fehérméti bepiszkolódna. 1 kis
 üveg 2 kor; nagy üveg 4 kor.
 50 fillér.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél
 Király-utca 12. sz., Dr. Egger Nádor-gyógytárában,
 Váci-körút 17. sz.

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva és bérmentve utárvétellel küld

1 kiló háztartási kávé --- frt 1.15 1.20 1.30
 1 kiló Cuba kiv. finom kávé --- " 1.40 1.60 2.-
 1 kiló Mocca-kávé --- " 1.40 1.60 2.-
 1 kiló Arany Jáva --- " 1.40 1.60 2.-
 1 kiló igen finom pörkölt kávé --- " 1.30 1.60 2.-

Eisele-kávéraktár BUDAPEST,

Nefelejts-utca 8-ik szám alatt.

tartós vászonzsacskóban

3/4 kiló Cuba kávé frt 7.50

3/4 " Gyöngy kávé " 7.50

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Box-Calf

borjubőr ma a világ legjobb és legtar-
 tósabb bőre, nem kell vixelni, visel-
 tetben pedig szép és elegáns. Mör-
 téknek elegendő a lábunk pa-
 piroson való körülrajzo-
 lása. Kizárólag saját
 készítmény.
 Föltétlen jó
 állás.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Borjubőr, sima, strapára való 3.20. Borjubőr beté-
 tes 3.-. Borjubőr bergsteiger, gavallérforma 3.20.
 Box-calf, bergsteiger, kítűnő elegáns 4.-. Divatos
 barna bagaria bergsteiger, elegáns 4.-. Lakk,
 cugos v. bergsteiger 4.-. Női zerge cugos v. lakk
 3.-. Box-calf lakk 3.50. Barna divatos lakk
 v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. lakk 3.50. Gyermek-
 cipők 3 évig 1.-.

Nem tetszőt készséggel kicserélek.

Agulár Ede

Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

Az Uránia-színházzal szemben.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egy-
 szerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butorcéghez,

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt
 a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan fel-
 szerelt raktára található a minden fajtájú
 masszív kivitelű butoroknak a legjutányo-
 sabb árakon írásbeli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló
 közönséget

Sárkány és Schütz

butorcég, kárpitosok és diszitők
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz.
 a New-York kávéházzal szemben.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt
 ujra meghozza. Próba-csomag s egy száz oldalas könyvet
 postán, jól becsomagolva, ingyen kapnak mindazok, akik
 érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság,
 mely megmentett ezeket, akik fiatalkori kihágások foly-
 tán nemi bajokban, szifiliszben valamint elveszített férfi-
 erőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy
 egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt
 mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj
 otthon gyógyítható, s mindazok, akik fiatalkori kihágások-
 ból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben,
 vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják
 magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre
 hat, ahol a megerősödés szükséges, csodálatos eredmén-
 nyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket.

Óreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institut-
 nak az alant jelzett címre, ahonnan a csomagot rögtön
 elküldik.

Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik
 kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. Apróba-
 csomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók
 ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem
 tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titok-
 tartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvos-
 ságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma.
 A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartal-
 mást senki sem fogja megtudni:

A levelet így kell címezni:
 State Medical Institute, 75 Elektron Building, Fort Wayne
 Ind. Amerika.

A levelek mindig bérmentesítendőek.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

BUTOR-ELADÁS.

Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott
 butorokban egyszerű és a legdiszesebb kivitelben.

Dósa Kálmán

asztalos és kárpitos, Budapest, Erzsébet-tér
 18. szám, I. emelet.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Huzás jövő héten! 50 fillérért Huzás jövő héten!

50.0000

korona érték nyerhető a

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

Kiállítási Sorsjegyiroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések árát előre kell fizetni. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fillérbe, vastagabb betűből 4 fillérbe kerül. Fővilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot közlik veie. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyegeket beklüldik. Vidékről igen kényelmesen beklüldhető az apró hirdetések postautalványával, mert a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések félévetnek a kiadóhivatalban, Szentkirályi-u. 28. sz.

BUTOR

Készletem tülhalmazása miatt eladók hálószobát, ebédlőt, darabonként is az elkészítési áron. Reich Mór asztalos mester, Budapest, Dohány-utca 26.

Csemege-szőlőt

szállít 5 kilós postakosaranként bérmen ve 1 frt 80 kr.-ért. Gyomán át (Békésmegye) Vidovszky Ferenc szőlőtermelő. 7683

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:

Szüits és társánál

Budapesten, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Iskolakönyveket

az ország minden iskolájába vesz és elad **BARTA LAJOS** könyvkereskedése és antiquariuma Budapest, V. ker., Lipót-körut 20. szám.

BUTOROK

uj, valamint csak kevésé használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólyaszekrény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI., Gyár-utca 2. a Vakok intézetével szemben.

BUTOR

kézpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban **FUCHS BODOG-nál** kapható Budapest, József-körut 26. szám. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A legnagyobb világhírű cipő-áruház Budapesten

Agulár Dávid

Erzsébet-körut 6/c szám.

Ingyen feltalp v. sarok v. bármily javítás. Ingyen szines vagy feketebőrkenőcs vagy suvix. Tartósságáért irásilag jótállók.

Nem tetszés esetén a cipőt kicserelem vagy a pénzt visszaadom.

Női-cipők:		Férfi-cipők:	
Zerge, cugos v. fűrés	3.-	Borjubőr, cugos, sima v. beétes	3.-
Zerge, gombos, kesztyűszár	3-30	Vix-calf, fűrés v. beétes	3-20
Szervó, lakk v. kesztyűbőr, fűrés	3-60	Feltűnő elegáns box-calf	4.-
Zerge v. szines kereszt-csattal	2-20	Pincércipő, alacsony sarok	1-20
Lastin, szivalaku cugos	2-60	Szegényeknek uri v. női cugos	2-20

Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkurencia ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 dírtos ábrával bérmentve és ingyen.

Legjobb árban veszem s forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladok

PRÜCKLER J. C. BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Sanid labdacso befecskendezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer **férfiaknál és nőknél** egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdacso tartalommal és használati utasítással **6 korona.** — Vidékre 6 kor. beküldés mellett bérmentve vagy utánvétellel. Kapható a

„Magyar király” gyógyszerárban Budapesten, Marokkói-u. 2.

Óriási pénz-

megtakarítás, ki fehérenemű és férfidivat-cikkek szükségletét nálam fedezi.

Rendkívüli mérsékelt árak:

Férfiing, sima mell	1.25, 1.50, 1.75, 2.-	Aisónadrág, legjobb köpper	80-1.20
Férfiing, redős mell	1.60, 1.90, 2.-, 2.50	Uj! Szabályozható Uj!	1.20-1.50
Szines, batizst mell	1.50	Füing gallérral vagy anélkül	1.10
Egész szines	1.75	Férfi- és női divatujdonság.	

Állandóan feltűnést keltő nyakkendő-ujdonságok tiszta selyemből 50 krajcártól. Intézeti fehérneműek és kötények minden kivitelben legolcsóbban.

ADLER D. ADOLF uri- és nőidivat nagyáruháza Budapest, Váci-körut 19/B sz. (Lázár-u. sarok.)

Vidéki megrendelések különös gonddal eszközöltetnek.